

TOR:s yttrande

Yttrande över 1972 års skatteutrednings delbetänkande ”Förslag till skatteomläggning mm (SOU 1974:20)”.

Sedan Taxeringsnämndsordförandenas Riksförbund beretts tillfälle avgiva yttrande över rubricerade betänkande, får förbundet anföra följande.

Förbundet finner från sina utgångspunkter anledning endast ingå på vad av i promemorian framlagda förslag faller inom skatteområdet och har en mera direkt anknytning till taxeringsarbetet i första instans.

Förslaget att *sjukförsäkringsavgiften för löntagare slopas* kan förbundet godtaga närmast med hänsyn till den förenkling av det administrativa förfarandet, som härigenom åstadkommes.

Förbundet kan vidare helt ansluta sig till utredningens förslag att *statliga och kommunala grundavdrag tillföres alla skattskyldiga utan avtrappning*. Även härigenom skulle ernås en inte obetydlig förenkling av det administrativa förfarandet. Nuvarande regler innebär en belastning även för taxeringsnämnderna och felaktigheter, hänförliga till grundavdragen, är inte ovanliga.

Utredningen har enligt tilläggsdirektiven haft till uppgift att *mildra marginal-effekterna för mellaninkomsttagarna samt sänka totalskatten för låginkomsttagare*. Utredningens förslag synes också ägnade att nå sådan effekt.

Utredningen har alltså enligt tilläggsdirektiven haft att beakta behovet av skattesänkning för inkomsttagare med lägre inkomster — låginkomsttagare. Härvidlag får bemärkas att det möter svårigheter att på ett adekvat sätt precisera begreppet *låginkomsttagare*. Utredningen framhåller själv, att det finns anledning förmoda att det i många fall inte föreligger särskilt god överensstämmelse mellan den taxerade inkomstens storlek och individens utkomstsituation. Sålunda kan konstateras, att i beskattningsunderlaget inräknas endast sådana inkomstposter, som kan inordnas under något av inkomstlagen i kommunalskattelagen. Vissa bidrag är skattepliktiga medan andra åter, ex.vis barnbidrag och bostadstillägg, inte beskattas. Vid beskattningen tas heller inte hänsyn till hur lön och sysselsättningsfaktor förhåller sig till varandra. Av slutresultatet framgår således inte om inkomsten förvärvats under hela eller mindre del av året.

Då inkomststatistiken endast baserar sig på taxeringsstatistiska data kan man inte analysera anledningen till låg inkomst, t.ex. om inkomstperioden varit kortare tid än ett år på grund av exempelvis värnpliktstjänstgöring, sjukdom, feriearbetande skolungdom, in- och utvandring under året.

Inte heller har man kunnat analysera huruvida låg inkomst är beroende av att vederbörande avsiktligt begränsat inkomsten för att inte överskrida vissa tröskelvärden inom bidragssektorn eller motsvarande värden inom beskattningsområdet. Sådana strävanden har uppmärksamrats beträffande hemmafruar där grundav-

draget utgör en sådan gräns samt beträffande folkpensionärer där sidoinkomsten 1.500 kronor utgör motsvarande gräns.

När det gäller föreslagna åtgärder i syfte att beakta behovet av skattesänkning för låginkomsttagare får alltså sammanfattningsvis konstateras, att åtgärderna med hänsyn till det diffusa begrepp man rör sig med kan komma att träffa ett klientel, som egentligen inte skulle förtjäna skattelindring.

Utredningen har ur finansierings- och fördelningspolitisk synpunkt föreslagit en *marginalskattesärskärpning* på 1—3 % i inkomstlagen överstigande 75.000 kronor.

I skilda sammanhang har framhållits marginalskattens negativa inverkan på bl.a. arbetsviljan och löneutvecklingen. Utredningen har även framhållit löneutvecklingens inverkan på pris- och kostnadsutvecklingen. Det har även vitsordats att de höga marginaleffekterna ökar benägenheten för skatteflykt eller skattefusk, åtgärder som helt naturligt blir än lönsammare med stigande inkomster och därmed ökande marginalskatteeffekter.

I sistnämnda hänseende får ej bortses från det faktum att de olika åtgärder som av beskattningsmyndigheter m.fl. måste insättas för att möta och i någon mån förhindra den med stigande marginalskatt ökade benägenheten för kringgående av skattelagarna åsamkar statsverket högst betydande utgifter.

Mot bakgrunden härav och med beaktande av den ringa effekt nu föreslagen marginalskattehöjning kan förväntas få ur finansiell synpunkt synes lämpligheten av en sådan åtgärd kunna ifrågasättas.

För att kompensera låginkomsttagare föreslår utredningen — som ovan anförts — en särskild skattelättnad på debiteringsstadiet i form av *skatteavräkning* med 250 kronor. Ifrågasatt avräkning skall åtnjutas av inkomsttagare som *dels* inte kan få extra avdrag vid taxeringen i egenskap av folkpensionärer och *dels* har en statligt taxerad inkomst inte överstigande 36.000 kronor. Vidare föreslås att inkomsttagaren skall ha fyllt 16 år och ha A-inkomst om minst 4.500 kronor. A-inkomst har valts för att begränsa skatteavräkningen till inkomst av förvärvsarbete och beloppsgränsen har valts med hänsyn till tekniken vid beräkningen av skatt på A- resp. B-inkomst.

I samband med 1970 års skattereform infördes individuell beskattning av arbetsinkomst. Ett avsteg från denna utgjorde skattereduktionen. Denna genomfördes för att kompensera den skattehöjning som annars skulle ha drabbat makar där ena parten saknade inkomst. Skattereduktionen skulle vara ett provisorium.

Genom att skattereduktionen konstruerats som en debiteringsåtgärd innebär reglerna för densamma ett ur taxeringsynpunkt främmande inslag. Taxeringsnämnden har att med vissa markeringar å deklARATIONEN styra debiteringen. Detta tynger såväl taxeringsnämndens som lokal skattemyndighets arbete och feldebiteringar kan lätt uppstå. Ur teknisk synpunkt skulle därför slopande av skattereduktionen ha varit en fördel. Några reservanter har föreslagit en avtrappning av skattereduk-

tionen vid inkomster över 50.000 kronor. En sådan avtrappning skulle emellertid ytterligare komplicera ett redan förut invecklat förfarande.

Såsom framgår av ovanstående innebär utredningens förslag till skatteavräkning i princip en debiteringsåtgärd liknande skattereduktionen. Vid den föreslagna skatteavräkningen måste emellertid taxeringsnämnden ta hänsyn till ännu fler faktorer än vid skattereduktionen innan markering kan göras å deklarationen.

Med hänsyn till de ur administrativ synpunkt påtagliga olägenheterna möter införandet av ytterligare en taxeringsmässigt främmande åtgärd betänkligheter. Andra, administrativt enklare metoder borde helst övervägas för att kompensera låginkomsttagarna.

Yttrande till statsrådet och chefen för justitiedepartementet över betänkande med förslag till bokföringslag (SOU 1973:57).

Innehållet i vissa paragrafer i lagtexten ger anledning till särskilda kommentarer.

3 §. Förslaget bibehåller nu förefintliga, alltför stora möjligheter till omläggning av räkenskapsår, vilka kan utnyttjas i syfte att taxering ett år undgås eller att påföljande två taxeringar åsättes med möjlighet till dubbla grundavdrag, minskad progression vid statsbeskattningen m. m. I likhet med vad som gäller övergång till bokföringsmässig redovisning av inkomst av jordbruksfastighet bör frågan prövas av skattechefen efter särskild framställning. F. n. torde omläggningar alltför ofta ske av den mer irrationella omständigheten, att deklaration inte kan upprättas i tid av anlita bokföringsmedhjälpare.

Utredningen har åberopat p 3 av anv. till 18 § kommunalskattelagen som stöd för rätten att redovisa olika rörelser som enskilda förvärvskällor. Några direkta problem har väl inte uppkommit vid enskilda firmor. Däremot anser sig förbundet böra peka på konstaterade bolagskonstruktioner där man genom inköps-, tillverknings- och försäljningsbolag kunnat uppnå betydande skattemässiga fördelar. Vid dylika koncernförhållanden torde hittills de olika bolagen ha betraktats som skilda förvärvskällor, med följaktligen skilda balans- och resultaträkningar liksom deklarationer. Ofta är emellertid bokföringen gemensam och föres av ett av bolagen med separata avräkningskonton för i koncernen ingående bolag. Med stöd av dessa avräkningskonton överföres intäkter och kostnader till de olika bolagen. Koncernen framträder i regel utåt sett som ett enda bolag. Det ligger i sådana fall i såväl den fiskala sidans som borgenärernas intresse att det verkliga resultatet av koncernen kan bedömas. Det borde därför direkt i bokföringslagen finnas en föreskrift om inte bara en gemensam balansräkning (koncernbalansräkning) utan även en gemensam resultatredovisning.

5 §. Texten är alltför kortfattad för att alla förekommande fall skall täckas in. Det bör särskilt framgå av bokföringen liksom av resultaträkningen, om den bokföringsskyldige verkställt tillskott eller uttag av anläggningstillgångar, t ex av personbil. I vissa branscher med kapitalvaruförsäljning torde uttag av varor sällan eller

aldrig redovisas. Lagrummet bör vidare kompletteras på sådant sätt, att även ersättningar för hyra av varor o dyl framgår av bokföringen.

6 §. Här beskrivs underlaget för bokföringsposterna. Om varor sålts till delägare i fåmansbolag kan inkomsterna härav inte hänföras till uttag enligt 5 §. Sådan försäljning bör emellertid bokföras separat med särskild verifikation till skydd för borgenärsintresset. Vid konkursfall torde för övrigt förvaltaren som stöd för sin bedömning vid ifrågasatt mannamån ha ett berättigat intresse av särredovisning av nu nämnda inkomster. Lagtexten bör utformas med hänsynstagande till här anmärkt behov.

15 §. Föreslagen uppställning av intäkter och kostnader kan godtagas i princip. Det är dock av vikt, att särskilt kostnaderna kompletteras med upplysande text. "Rörelsens kostnader" bör därför specificeras under adekvat rubrik, t ex bilkostnader, löner, traktamenten, hyror. I annat fall krävs — som för närvarande — betydande och tidsödande kompletteringar genom skriftväxling. Kontoplanen bör individualiseras så att exempelvis beräkningar av bruttovinst, avstämning av mervärdeskatt kan göras direkt efter resultaträkningen.

16 §. Interna fordringar och skulder liksom motsvarande poster avseende ägaren eller denne närstående personer bör redovisas under särskild rubrik. Detta har delvis beaktats i 18 § i förslaget.

22 § p 1 och 24 §. Ifrågavarande stadgande innehåller alltför generösa arkiveringsbestämmelser. Förbundet ansluter sig helt till skattedirektören Peterssons reservation betr. utformningen av 24 § 2 st. Många taxeringsrevisioner verkställs hos myndigheterna där möjligheter till läsning av olika mikrofilmsystem inte finnes. Vidare bör beaktas att taxeringsnämnderna t ex vid utredning av vinst vid yrkesmässig fastighetsförsäljning ofta måste kräva in kvitton, fakturor o dyl för flera år för att få en godtagbar utredning om den skattemässiga vinsten.

Förbundet har ansett sig böra framföra vissa synpunkter enligt ovan i avseende å behovet av precisering eller komplettering av lagtexten i trots av utredningens inledningsvis framförda uppfattning, att en längre gående samordning mellan skatterättsligt betingade och civilrättsligt grundade regler inte är möjlig. För skatterätten erforderliga detaljupplysningar ur bokföringen — av betydelse för alla bokföringsskyldiga — synes emellertid lämpligen böra bygga på ett enhetligt regelsystem, varur uppgifter utan alltför stor omgång vid behov kan framtagas.

I övrigt har förbundet — från sina utgångspunkter — inte funnit anledning till särskild erinran i anledning av vad betänkandet innehåller.

Yttrande över Företagsskatteberedningens promemora "Skattefrågor i samband med avveckling av aktiebolag" (Ds Fi 1974: 4)

Sedan Taxeringsnämndsordförandenas Riksförbund beretts tillfälle avgiva yttrande över rubricerade promemoria, får förbundet härmed anföra följande.

Den till 50.000 kronor höjda gränsen för minimikapital i aktiebolag väntas under de närmaste åren medföra upplösning av ett mycket stort antal aktiebolag, främst

enmans- och fåmansbolag. Den övergångsreglering på skatterättens område, som föreslås i promemorian, tar i första hand sikte på aktiebolag, som avses övergå till annan företagsform, men gäller utan någon begränsning alla aktiebolag med aktiekapital under 50.000 kronor. Övergångsreglerna innebär i olika avseenden lättnad vid beskattningen, vilket ansetts försvarligt med hänsyn till önskvärdheten av att övergången till annan företagsform underlättas eller att vilande bolag avvecklas.

Vad promemorian innehåller kan förbundet från sina utgångspunkter acceptera. Möjligen kan ifrågasättas, om beloppsgränsen för utskiftningsskattefrihet bör sättas så högt som 75.000 kronor. Beloppet förefaller godtyckligt valt men torde få godtagas med hänsyn till den eftersträfvade stimulanseffekten.

Förbundet vill särskilt understryka vad i promemorian framhålles om behovet av kontinuitet mellan de båda företagsformerna, när aktiebolag övergår till annan företagsform. Det utsäges att patent- och registreringsverket är berett att till länsstyrelserna översända sista balansräkningen för upplösta bolag. Därvid får bemärkas att många vilande bolag år efter år försummar att avlämna balansräkning, vilket kan komma att försvåra anpassningen mellan företagsformerna.